

Gemeente van Jezus Christus.

Er moet nodig weer oorlog komen! Tenminste dat zeggen velen, die menen, dat ze de wereldgeschiedenis kunnen doorzien. Er moet eerst weer oorlog komen, de mensen moeten eerst weer letterlijk op hun knieën, voordat God hier bij ons zijn werk kan doen. Zo was het immers steeds, na een oorlog of na een grote ramp, dan wisten de mensen maar al te graag God op te zoeken.

Nou, mooi is dat. Dan wordt in alle toonaarden de vredevorst Jezus Christus verkondigt en dan gaan de mensen roepen om oorlog! Wat oorlog natuurlijk wel doet, dat is: Mensen wakker schudden. En daar verlang je soms wel eens naar als je dat gepruts en gekiff om je heen ziet.

Dat is toch wat met die oorlog en vrede. Nog maar nauwelijks is de koude oorlog voorbij of de volken en stammen in Europa vlieden elkaar in de haren. En praten over vrede in het Midden-Oosten gaat gepaard met nieuw geweld tussen joden en arabieren. De verschillende partijen kijken met veel wrok terug naar wat geweest is, naar wat ze elkaar hebben aangedaan. En daarom kunnen ze blijkbaar maar niet vooruitkijken. Stilstaan in het verleden.

Koning Josia wist ook niet wat hem overkwam. Hadden zijn grootvader Manasse en zijn vader Amon nog volop heilige oorlogen gevoerd tegen de Assyriërs. Nu hijzelf aan de macht kwam was Assyrië op de knieën gedwongen, en was het de taak aan de koning om iets nieuws te beginnen. Nu kon hij zijn aandacht richten op de binnenlandse politiek. Tijdens de heilige oorlogen hadden de vreemdste goden hun intrede gedaan bij de Israëlieten.

De afgodendienst was overal te vinden: Op alle groene heuvels werden offers gebracht: vruchtbaarheidsgoden, kinderen worden geofferd aan de god Moloeh. Zon, maan en sterren worden als goden vereerd. Het is al mer al een ontkenning en bespotting van Gods bevrijdend handelen, sinds Abraham. Het is een ontkenning van de weg, die Mozes en de Heer samen gingen. En zo is (Israël) weer aangeland bij het begin.

Het is bijna weer als het begin bij de schepping: De aarde nu was chaos, woest en ledig. Onze maatschappij is chaos, ons geestelijk leven is woest en ledig. We moeten bij nul beginnen, we moeten puin ruimen, de chaos aan kant brengen, om verder te kunnen.

En dan begint de reformatie, dan begint de hervorming: Josia haait de zweep door de tempel en door het hele land. Een enorme beeldenstorm raast door het land. Want koning Josia weet, dat de grens is bereikt, dat het zo niet verder kan.

Zo maken we vandaag kennis met Josia de grote hervormer van de dienst aan God. En dat moet ons wel aanspreken, want onze kerk is ook het resultaat van een hervorming. Eerst was het Luther en kort daarna Calvijn die de zweep haalden door het roomse bijgeloof. Want wat was toen ook al weer de afgod. Mensen hadden in de tijd van de reformatie zelfs God tot een afgod gemaakt. Immers, je kon als je maar genoeg betaalde je zonden afkopen met een aflaat. En daarmee hadden de christenen God tot een afgod gemaakt, een afgod, die je kunt manipuleren en onkopen.

En daar lag de grens voor Luther en Calvijn. En een beeldenstorm raasde over het christendom.

Hervorming, wat is dat eigenlijk? Je kunt niet zomaar de traditie weggooien. Jongeren zeggen wel eens, we moeten vooruitkijken. En de ouderen blijven volhouden dat we de oude waarden en normen en gewoonten niet moeten loslaten. Jongeren willen de weg van het enthousiasme, en ouderen houden vaak het eilde gebod: Het is altijd zo geweest en het moet altijd zo blijven.

Maar als wij hervormen, als we een nieuwe start maken, als we een grens willen trekken, als we iets nieuws willen beginnen, dan zullen jong en oud dat samen moeten doen.

Want kijk maar naar je persoonlijk leven. Ouderen zullen de kinderen nooit laten vallen. En kinderen op hun beurt zullen niet gauw hun ouders in de steek laten.

Ja, zelfs Luther en Calvijn wilden de katholieke kerk niet verlaten, maar ze zijn eruit geschopt; en zal ik U zeggen wat Johannes de Heer zei, toen hem gevraagd werd waarom hij die lichtzinnige hervormde kerk niet verliet: Zijn antwoord was: 'Een zieke moeder laat je niet alleen!'

En dat zet je toch wel even aan het denken.

Maar is het dan zo nodig, dat wij hier mijnszelf een hervorming krijgen? Wij zijn toch niet vervallen aan de afgodendienst? Het gaat niet voorspoedig met ons kerkelijk leven, en de afstand tussen jong en oud is heel groot. Maar afgoden en beelden? Nee dat valt allemaal wel wat mee.

Moeten wij dan hervormen, veranderen? Ja, zeggen de jongeren, er is voor ons niets aan, die onderwerse kerkdienst, zo nu en dan een aardige preek, maar wij ervaren hier geen ruimte, waar we ons geloof kunnen uiten en beleven.

Moeten we dan veranderen? Ja, zeggen de volwassenen, want we raken de jeugd straks kwijt en dan worden we een kerk van ouden van dagen. Een kerk die alleen nog zorg draagt voor begravenis en crematie. En dat is het dilemma tussen jong en oud in de kerk. Maar er is een troost: Die kloof tussen jong en oud is er altijd al geweest en die zal ook altijd blijven.

Want zo is het immers in het gezin ook. Een jongvolwassene zegt: Er is hier voor mij geen ruimte, om te leven, er wordt naar mij niet geluisterd. De generatiekloof. En moeten we dan ook wat de generatiekloof betreft het eilde gebod houden: Het zal altijd wel zo blijven!

Nee, in geen geval! De ouderen moeten de traditie bewaken, maar er oog voor krijgen, dat je de traditie bij de tijd moet houden. Waarom wel ons bankstel en de auto en al dat anderen bij de tijd houden, al kost het je laatste geld, en waarom dan niet de traditie van de kerk bij de tijd brengen. Natuurlijk moet je je verleden niet weggooien, je moet het bij de tijd brengen zodat mensen van nu het verstaan en begrijpen.

Je moet nooit genoeg nemen met een generatiekloof, maar je moet er wel rekening mee houden!

En hoe zit dat dan bij de jongeren? Jullie moeten begrip vragen voor jullie leven, voor de gejaagdheid en de onzekerheid van je leven. En je mag in de kerk ruimte vragen voor jezelf en voor je geloof.

Want hervorming, dat doe je met de hele gemeente. Een zieke moeder laat je niet alleen, en een ongelukkig kind hou je bij de hand.

Wij hebben weliswaar geen afgoden, maar toch is er dus genoeg reden om te hervormen. Want hervormen, dat is: Naar elkaar toegroeien en opnieuw ontdekken wat echt belangrijk is.

En waar begint hervorming? Wat was de ontdekking van koning Josia? Het was een boek. "De schrijver Safan deelde de koning mede: De hogepriester Chilkia vond een wetboek en gaf het aan mij. En Safan las de koning het boek voor. En zodra de koning de woorden van het wetboek hoorde, scheurde hij zij klederen."

En dat moeten jong en oud beseffen, dat het begin van het geloof niet ligt in de beleving (Er valt hier niets te beleven) of in het gevoel: je geloof begint niet zomaar ergens in de blijdschap of in een lekkere steer of in een bekend lied, dat lekker meezingt. Nee, het begin van je geloof ligt in het Heilig Evangelie dat hier en op vele plaatsen opengeslagen ligt.

En dat is niet onderwets! Het zou onderwets zijn, om het boek dicht te laten en te zeggen: We weten zeer wel hoe het moet! Maar het getuigt van wijsheid, dat we lezen en herlezen wat er in die bijbel staat. Want wij redden het niet met eigenwijsheid, we hebben het woord van God en de woorden van Jezus Christus broodnodig!

Daar ligt het begin, in dit boek, het boek van het verbond, het boek over God die zich inrens bemoeit met de mens, die liefde en genade uit laat stromen in zijn schepping!

En Josia begint bij dat begin. Maar hij had het boek voor zichzelf kunnen houden! Josia had het boek bij zich kunnen houden en naar eigen wijsheid had hij het volk er stukjes van kunnen laten zien. Maar niets van dat alles, want hervormen dat doe je niet geneuzinnig, je gaat niet de zaak manipuleren, het is geen spelletje om de macht, het is geen politiek. Nee, Josia is een ware hervormer, een koning naar Gods hart: Want Josia roept het hele volk, jong en oud bijeen en leest ze het hele boek voor, van begin tot eind.

En zo roepen we jong en oud samen rondom de heilige schrift, en we houden niets voor onszelf, we verkondigen elkaar het hele evangelie! Want wij schamen ons niet voor het hele evangelie, als het goed is! En daaromheen, om het evangelie heen kunnen wij dan op onze wijze het geloof vorm geven, met lied en gebed, met dansen en zingen.

Toen koning Josia het boek voorgelezen had, gaf hij zelf aan hoe het verder moest. En allereerst huilde hij zich in een rouwgewaad en scheurde zijn klederen, want daar begint onze weg naar God, in de schuldbelijdenis, in het erkennen dat jij maar een nietig mens bent, en fouten maakt, en het ook niet allemaal weet: belijdenis arliegen van je geloof in afgoden, daarmee begint het, met gescheurde kleren, met de gebrokenheid van dit bestaan.

En pas dan na dat aarzelende begin zijn we aangeland bij een lied een loflied, pas dan komt er wat heweging in de richting van God, pas dan durven wij onze stem te verheffen.

En dan openen wij het boek! Dan laten we koning Jezus voorlezen uit het boek van het verbond. En Hij vertelt van de doortocht door het water van de zee, de reis door de woestijn, Hij vertelt van David en van Elia en van Jesaja en al die andere profeten, die in hun eigen stad niet geerd werden.

Jezus vertelt over God en over de mens, en Hij wijst op zichzelf, op de weg die Hij gaat, door het water van de doop, door de woestijn, door de dood heen, naar het licht, naar opstanding.

En weten jullie wat nu eigenlijk genade is? Genade dat is, dat wij onze klederen niet opnieuw hoeven te scheuren, dat wij geen rouwgewaden hoeven aan te trekken, omdat God naar ons om heeft gezien. Want God is niet zomaar een hervormer, nee Hij is de Vormer, de Schepper van hemel en aarde. Hij maakte ons naar Zijn beeld. En Hij zond in deze wereld koningen om ons voor te gaan in het hervormen van ons leven.

Zoals Josia: Want hij was een goede voorganger, een bode van de Heer. Niet alleen liet hij afgoden vernielen. Niet alleen liet hij de traditionele liturgie bij de tijd brengen. Maar het belangrijkste van alles was het derde: "Koning Josia deed de ellendige en de arme recht ervaren!"

Dat maakt ons dus tot goede voorgangers, tot christenen, dat wij de ellendige en de arme recht doen wedervaren. En hoe zeg je dat dan in taal die bij deze tijd is? Christen zijn, dat is, daar zijn waar er armoede is aan Heilige Geest, waar armoede is aan enthousiasme voor God, daar zijn waar de geestelijke nood van mensen gelenigd moet worden.

Niet zwijgen in de gemeente, maar spreken van God.
Niet stilzitten, maar omzien naar anderen.
Niet vragen en klagen, maar elkaar dragen en verdragen.
Niet zeggen dat je niet begrepen wordt, maar alles in het werk stellen om begrip te krijgen.

We hoeven onze klederen niet te scheuren, maar we kunnen de wet van God vervullen, als wij werken in de gemeente, als we wees en weduw en ontheemde voedsel en onderdak geven, als we de ellendige en de arme recht doen wedervaren.

Want Jezus zei immers: "Barmhartigheid wil ik en geen offerande!"

Josia ging verwoestend door het land van de afgoden, op een moment dat er vrede was tussen de volkeren. Het moet niet maar weer oorlog worden, voordat wij inzien dat er werk aan de winkel is in de gemeente van Christus. En toen Josia zijn hervormingen had doorgevoerd, toen keerde hij terug naar Jeruzalem, en opnieuw riep hij alle mensen bij elkaar bij de tempel.

En toen sprak de koning tot de gemeente: "Vier ter ere van de Heer, uw God, het Paasfeest zoals dit boek van het Verbond het voorschrijft." Want het pascha was nog nooit op die wijze gevierd.

Pas in het achttiende jaar van koning Josia vierde men ter ere van de Heer het Paasfeest zoals dat moest: In Jeruzalem. En op zijn weg naar Jeruzalem sprak koning Jezus: "Eer de sabbat zoals Mozes het u opdroeg, maar weet dat zelfs David mocht eten van de heilige toonbroden, en dat priesters de sabbat mogen schenden door te werken in de tempel. Want: Meer dan de tempel is hier." En Jezus sprak van de tempel van zijn lichaam.

Want na de schuldbelijdenis, na het loflied, na de lezing uit het boek en na de verkondiging van het evangelie worden wij gespijzigd met brood en wijn, ter ere van de Heer. Die Heer, die Zijn Zoon gaf. Hij stierf voor onze zonden, en overwon de dood.

Dat is de hervorming van het nieuwe testament: Het nieuwe Paasfeest. En daarom mag er hier in onze traditie best zo nu en dan een feeststemming heersen. Om je even uit te tillen boven het leven. Ja vandaag is het feest in de gemeente. Laten we er dan een feest van maken. Laten we zingen en dansen en spelen voor Gods aangezicht. Laat dat feest van Pasen ons hart vernieuwen en nieuwe mensen van ons maken. Want Christus onze Heer verrees! Halleluja. AMEN